

Lääne-Harju valla arengukava 2019–2030

Lääne-Harju vald on Loode-Eestis Harjumaal paiknev pika ja kauni rannajoone, rikkaliku loodus- ja kultuuripärandiga, hea ligipääsetavuse – sadamate, raudtee- ja maanteevõrgustikuga – ning mitmekesiste arengueeldustega, looduslähedane elu-, töö- ja puhkepiirkond. Siin elavad oma kodukohast hoolivad, rahulolevad ja tegasus inimesed.

Valla arenguvisioniks on terviklikult ja piirkonniti tasakaalustatult arenev, säästliku ja nutika elukorraldusega heal järjel omavalitsus. Lääne-Harju vallas on heakorrastatud ja turvaline elukeskkond, elujõuline ja omaalgatuslik kogukond, kättesaadavad ja vajaduspõhised avalikud teenused, mitmekesised liikumisvõimalused ning tasuvad kodulähedased töökohad.

Lisaks vallaelanike rahulolu tagamisele on tähtis, et Lääne-Harju vald on hea mainega ja ligitõmbav elu-, ettevõtlus- ja külastuskeskkond, mida juhitakse kaasavalt, tõhusalt, uuendusmeelselt ning koostööd väärtustavalt.

Valla arendamisel keskendutakse järgnevatele valdkondadele:

1. Elukeskkond ja avalik ruum
2. Teed ja ühistransport
3. Ettevõtluskeskkond ja turism
4. Ühine haridusruum
5. Vaba aeg, heaolu ja kodanikuühiskond
6. Sotsiaalkaitse ja terviseedendus

1. Elukeskkond ja avalik ruum

Lääne-Harju vald pakub oma elanikele looduslähedast, mitmekesist, heakorrastatud ja turvalist elukeskkonda. Siin tunnevad end hästi maakoduomanikud, korterielanikud linnas ja alevikes ning suvitajad.

Ulatuslik ja mitmekesine rannikupiirkond on kujunenud valla visiitkaardiks, ligi saab mugavalt nii meritsi kui maad mööda. Võimalusi vaba aja veetmiseks on nii rannamõnude nautijatele, loodusesõpradele, ajaloo- ja kultuurihuvilistele kui ka liikumisharrastajatele.

Loodussõbralikke, säästlikke, innovaatilisi ja parimal praktilisel põhinevaid lahendusi rakendatakse elamu- ja ettevõtluspiirkondade rajamisel ning valla taristumajanduses, välja on arendatud nõuetekohased vee- ja kanalisatsioonisüsteemid, kasutusel on energiasäästlikud kütte- ja valgustuslahendused.

- 1.1 Asulakeskuste korrastamine
- 1.2 Mitmefunktsiooniliste mängu-, tegevus-, liikumis- ja vaba aja veetmise rajatiste rajamine, lähtudes kogukondade vajadustest ja valla piirkondlikust tasakaalustatusest
- 1.3 Turvalisuse tagamine, turva- ja väljaõppesüsteemide väljaarendamine, vabatahtlike päästjate, abipolitseinike ja naabersektorite toetamine ning hoonevälise tulekustutusvee lahenduste arendamine asulates
- 1.4 Tiheasustusealade elanike aiamaakasutuse korrastamine ja seadustamine
- 1.5 Valla omanduses olevate ajaloo-, pärandkultuuri- ja loodusobjektide korrastamine

- 1.6 Randade ja supluskohtade korrastamine, varustamine rannainventariga ja rannaaladele juurdepääsude tagamine
- 1.7 Lautrikohtade võrgustiku väljaarendamine lähtudes kasutajate vajadusest ja valla piirkondlikust tasakaalustatusest
- 1.8 Matka-, õppe- ja terviseradade rajamine ja korrastamine
- 1.9 Lagunenud ehitiste korrastamine või lammutamine
- 1.10 Kaunite kodude, äri- ja ühiskondlike objektide omanike tunnustamine
- 1.11 Valla jäätmemajanduse arendamine
- 1.12 Ühisveevärgi- ja kanalisatsioonisüsteemide rajamine ja rekonstrueerimine vastavalt ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kavale
- 1.13 Soojusmajanduse optimeerimine ja säästlike energialahenduste kasutuselevõtt
- 1.14 Uute elurajoonide planeerimine valla asustusüksustes
- 1.15 Pakri saarte elukeskkonna ja esmavajalike teenuste arendamine
- 1.16 Hajaasustusega maapiirkondades elavate perede elutingimuste parandamine
- 1.17 Kortere lamute õuealade haljastuse ja hoovide korrastamise toetamine

Mõju

- Heakorrastatud avaliku ruumi laienemine
- Õnnetusjuhtumite ja kuritegude arvu vähenemine
- Keskkonnanäitajate paranemine
- Elanike rahulolu kasv

2. Teed ja ühistransport

Lääne-Harju vallas on mitmekesised transpordiühendused – maantee- ja raudteed ning sadamad. Vallaelanikud saavad turvaliselt liigelda nii vallasiseselt kui ka väljapoole, selle tagab korrastatud vallateede võrgustik ja võrgustikku täiendavad valgustatud kergliiklusteed, auto- ja rattaparklad, rongi- ja bussipeatused ning ootekojad. Vajaduspõhine, terviklikult toimiv ja kaasaegne ühistranspordisüsteem võimaldab erinevaid transpordiliike kombineerides mugavalt liikuda.

- 2.1 Kohalike teede ja tänavate rajamine ja rekonstrueerimine (eelistada keskkonnahoidlikke lahendusi) vastavalt teehoiukavale
- 2.2 Valla teede ja -tänavate, parklate ja peatuste valgustamine lähtudes vallavalitsuse tänavavalgustuse arendusplaanile (eelistada keskkonnahoidlikke lahendusi)
- 2.3 Kergliiklusteede rajamine lähtudes liiklusturvalisusest ja valla piirkondlikust tasakaalustatusest
- 2.4 Bussi- ja raudteepeatuste võrgustiku arendamine – ootekodade ühtse stiili väljatöötamine ning auto- ja jalgrattaparklate rajamine lähtudes kogukondade ja valla piirkondlikust tasakaalustatusest
- 2.5 Vajaduspõhise munitsipaaltranspordi süsteemi väljatöötamine
- 2.6 Nutikate- ja loodussõbralike liikuvuslahenduste edendamine

Mõju

- Ühistranspordi sõidukordade arvu kasv
- Korrastatud teede, tänavate ja kergliiklusteede pikkuse kasv

- Liiklusõnnetuste vähenemine
- Elanike rahulolu kasv

3. Ettevõtluskeskkond ja turism

Lääne-Harju vallas on ligiõmbav ettevõtluskeskkond, kuhu koondub kaasaegne ja kõrget lisandväärtust loov tööstus ja teenusmajandus. Elu- ja looduskeskkonda sobituvad erinevad ettevõtluspiirkonnad ja unikaalsed logistikavõimalused soodustavad ettevõtluse arengut ja tasuvate töökohtade loomist. Valda on oodatud rohetehnoloogiaid arendavad loodussõbralikud ettevõtted.

Võimalikult paljudel valla elanikel on võimalus töötada vallas tegutsevates ettevõtetes ja seeläbi panustada valla eelarve pikaajalisse ja stabiilsesse kasvu.

Lääne-Harju vald toetab ettevõtluskeskkonna arengut kiire ja sujuva planeerimistegevuse ja asjaajamisega.

Vald on ettevõtjatele hinnatud ja usaldusväärne koostööpartner – toetatakse ühisturundust ning tehakse koostööd valla mainet kujundavate tegevuste läbiviimisel.

- 3.1 Ettevõtluspiirkondade sobitamine elukeskkonnaga tagades huvide tasakaalustatuse planeeringutegevuses
- 3.2 Taristuühenduste ehitamine või rekonstrueerimine ettevõtetele ja tööstusaladele
- 3.3 Investeeringute valda toomise soodustamise meetmete väljatöötamine ja rakendamine
- 3.4 Ettevõtjate ühenduste ja ettevõtlusorganisatsioonide koostöö toetamine
- 3.5 Ruumilise planeerimisega seotud menetluste efektiivsemaks muutmine ja digitaliseerimine
- 3.6 Energiavarustuse arendamine nii tarbimis- kui ka tootmisvõimsuste tagamiseks
- 3.7 Strateegiliste taristuühenduste arendamine – ringraudtee, valda läbivad maanteed ja raudtee kaubajaam
- 3.8 Turismi ja külastuskeskkonna arendamine

Mõju

- Ettevõtete arvu kasv
- Valla ettevõtetes töötavate vallaelanike arvu kasv
- Valla ettevõtjate rahulolu kasv
- Olemasolevate teenuste kvaliteedi kasv
- Turistide arvu kasv
- Elanike rahulolu tõus

4. Ühine haridusruum

Lääne-Harju valla haridusruum on terviklik, sidus, hästi juhitud ja tõhusalt toimiv. Lääne-Harju valla lastel on võimalik omandada kvaliteetset ja konkurentsivõimelist alus-, üld- ning huviharidust. Toevajadusega lastele ja peredele on tugiteenused tagatud.

Siinsetes lasteaedades ja koolides töötavad kvalifitseeritud ja motiveeritud haridustöötajad. Õpikeskkond on kaasaegne, õppima innustav ja lapse arengut toetav. Tugeva põhi- ja gümnaasiumihariduse omandamise võimaluste kaudu on valla lastele ja noortele tagatud haridustee jätkamine. Loodud on võimalused õppimiseks elukaare üleselt.

- 4.1 Liitmõju suurendamine haridusasutuste vahel
- 4.2 Kooli- ja lasteaiahoonete korrastamine ja kaasava hariduse rakendamiseks tingimuste loomine
- 4.3 Eestikeelsele õppele ülemineku toetamine
- 4.4 Haridusasutuste töötajate motivatsioonisüsteemi rakendamine ja arendamine
- 4.5 Huvihariduse omandamise võimaluste arendamine ja huvihariduse lõimimine ühtsesse haridusruumi
- 4.6 Haridusasutuste digitaristu ja e-teenuste arendamine
- 4.7 Hariduslike erivajadustega laste ja noorte tugiteenuste (Lääne-Harju Tugipesade) arendamine ja lõimimine sotsiaalvaldkonna teenustega
- 4.8 Elukestva õppe toetamine
- 4.9 Haridusasutuste, ettevõtete ja vabaühenduste koostöö arendamine
- 4.10 Haridusasutuste võrgu korrastamine

Mõju

- Paranenud õpitulemused
- Laste ja õpilaste arvu kasv valla haridusasutustes
- Haridusteed jätkavate õppijate arvu kasv
- Koolist väljalangemiste vähenemine
- Laste ja perede ning vallaelanike heaolu ja rahulolu kasv
- Paranenud huvihariduse võimalused
- Huvihariduses osalejate arvu kasv

5. Vaba aeg, heaolu ja kodanikuühiskond

Vald toetab tervist väärtustava ja soodustava käitumise ja elulaadi kujundamist igas vanuses elanike seas, heaoluks vajalike võrgustike loomist ning tervist toetava elukeskkonna sihipärasest arendamisest. Kogukonna liikmed on aktiivsed seltsi-, kultuuri- ja spordielu korraldamisel ning koostöös on loodud mitmekülgsed võimalused vaba aja veetmiseks erinevatele vanuse- ja huvigruppidele. Lääne-Harju valla elanikel on võimalus koduvalla arengu kujundamises osaleda. Vald toetab kohalikul omaalgatusel ja koostööl põhinevate tegevuste elluviimist – ürituste korraldamisest avaliku ruumi arendamiseni.

- 5.1 Huvi- ja haridusasutuste ning vabaühenduste koostöös vaba aja veetmise ja huvitegevuste mitmekesistamine ja algatuste toetamine
- 5.2 Kodulähedaste loodus- ja elukeskkonda ning vajadusi arvestavate aktiivset liikumisharrastust võimaldavate rajatiste rajamine piirkondlikult tasakaalustatud viisil
- 5.3 Valla mainet, loodus- või kultuuripärandit väärtustavate tegevuste toetamine ja huvigruppide kaasamine
- 5.4 Pärimus- ja rahvuskultuuri väärtuste hoidmine ja arendamine
- 5.5 Raamatukoguteenuste mitmekesistamine ja kaasajastamine
- 5.6 Noorte osaluse suurendamine läbi võrgustikutöö ja noorsootöö arendamine
- 5.7 Vabaühenduste kaasamine avalike teenuste kavandamisse ja osutamisse
- 5.8 Kogukonnamajade loomine valla alevikesse ja küladesse
- 5.9 Mitmefunktsiooniliste objektide arendamine, mis samaaegselt kannavad nii kogukondliku rekreatsioonilist, turismialast kui ka vaba aja veetmise funktsiooni
- 5.10 Valla heaoluprofiili järjepidevuse hoidmine

Mõju

- Elujõuliste vabaühenduste arvu kasv
- Elanike rahulolu kasv
- Elanike terviseteadlikkuse kasv
- Noorte osaluse suurenemine otsustusprotsessides
- Valla maine kasv

6. Sotsiaalkaitse ja terviseedendus

Lääne-Harju vallas tegeletakse aktiivselt ennetustegevustega, mis aitavad ära hoida vallaelanike sotsiaal- ja terviseprobleeme.

Vald soosib terviseedendust kui inimese tervist väärtustava ja soodustava käitumise ja elulaadi kujundamist igas vanuses elanike seas ning tervist toetava elukeskkonna sihipärasest arendamisest. Vallas toimuvad regulaarsed terviseedenduslikud sündmused ning elanikud on teadlikud tervislikest valikutest ja eluviisidest.

Laste ja perede vajadustega arvestatakse valla kõigis tegevusvaldkondades. Abivajajatele on tagatud sotsiaalteenused ja välja on arendatud hoolekandetaristu.

Väljaarendatud sotsiaalsüsteem võimaldab aegsasti märgata võimalikke abivajajaid ja pakkuda vajadusele vastavaid sotsiaalteenuseid, millesse panustavad koostöös nii valdkonna ametnikud kui partnerorganisatsioonid.

- 6.1 Sotsiaaleluruumide võrgustiku ja mahu optimeerimine vajadustele vastavaks
- 6.2 Heaolu-, rehabilitatsiooni- ja teraapiateenuste keskuse loomine
- 6.3 Koduhooldusteenuse arendamine ning abivahendite kättesaadavuse parandamine lähedaste hoolduskoormuse vähendamiseks. Koduhooldus- ja muude tugiteenuste arendamine eakate iseseisva eluperioodi pikendamise ja lähedaste hoolduskoormuse vähendamiseks
- 6.4 Sotsiaalkeskuste ja hooldekodu renoveerimine ja arendamine
- 6.5 Sotsiaalteenuste arendamine abivajajate toimetuleku ja turvalisuse tõstmiseks
- 6.6 Pere- ja eriarsti teenuse arendamise ning osutamise toetamine
- 6.7 Terviseedendusega seotud algatuste toetamine ja mitmekesistamine
- 6.8 Kogukonna- ja valdkonnapõhiste vabaühenduste terviseteadliku tegevuse toetamine

Mõju

- Toimetulekuraskustega vallaelanike vähenemine
- Laienenud sotsiaalteenuste valik ja kättesaadavuse paranemine
- Perearsti ja eriarsti teenuse kättesaadavuse paranemine
- Elanike tervise näitajate paranemine
- Terviseedenduseks suunatud objektide arv
- Elanike rahulolu tõus

Lisad:

Lisa 1. Lääne-Harju valla hetkeolukorra analüüs ja vajadused tegevusvaldkondade lõikes

Lisa 2. Lääne-Harju valla asustus ja rahvastik

Lisa 3. Lääne-Harju valla arengukava koostamise põhimõtted ja protsess

Lisa 4. Lääne-Harju valla arengukava tegevus- ja rahastamiskava